

KENNISGROEP EUROPEES STRAFRECHT

NIEUWSBRIEF

maart 2016

Deze Nieuwsbrief is een uitgave van de Kennisgroep Europees Strafrecht en Mensenrechten (KESM) van de rechtbank Amsterdam. In de Nieuwsbrief vindt u een maandelijkse selectie van de belangrijkste ontwikkelingen, jurisprudentie, annotaties, artikelen en andere publicaties op het gebied van Europees Strafrecht. Klik op de hyperlinks om naar de documenten te gaan.

In deze Nieuwsbrief komen de volgende onderwerpen aan bod:¹

- [ARTIKEL 5 EVRM: EXTENSIEVE TOEPASSING ARTIKEL 83 SV IN STRIJD MET BEDOELING VAN WETGEVER](#)
- [ARTIKEL 5 EVRM: TBS-OPLEGGING AAN WEIGERENDE OBSERVANDUS](#)
- [ARTIKEL 6 EVRM: ONRECHTMATIG VERKREGEN BEWIJS LEVERT NIET PER DEFINITIE SCHENDING VAN HET RECHT OP EEN EERLIJK PROCES OP](#)
- [ARTIKEL 6 EVRM: SCHENDING IN GEVAL VAN VEROORDELING OP GROND VAN BEWIJS VERKREGEN DOOR UITLOKKING](#)
- [ARTIKEL 6 EVRM: OVERSCHRIJDING REDELIJKE TERMIJN LEIDT TOT NIET-ONTVANKELIJKHEID OM](#)
- [VERDACHTE TIJDENS VERHOOR TERECHT ALS GETUIGE AANGEMERKT: GEEN CONSULTATIERECHT](#)
- [OVERLEVERING: AAN EEN VERVOLGINGS-EAB MOET EEN DAARVAN TE ONDERSCHIEDEN NATIONAAL AANHOUDINGSBEVEL TEN GRONDSLAG LIGGEN](#)
- [UITLEVERING: VERBOD OP UITLEVERING WEGENS BIJZONDERE HARDHEID \(ARTIKEL 10 LID 2 UW\)](#)
- [ARTIKEL 7 WOTS EN ARTIKEL 68 STRAFRECHT: NE BIS IN IDEM](#)

ARTIKEL 5 EVRM: EXTENSIEVE TOEPASSING ARTIKEL 83 SV IN STRIJD MET BEDOELING VAN WETGEVER

Rechtbank Den Haag 2 februari 2016, ECLI:NL:RBDHA:2016:2683

[Hyperlink](#)

Trefwoorden: artikel 5 EVRM, artikel 89 Sv, onrechtmatig ophouden voor verhoor

In onderhavige zaak is verzoeker bij de nationale Sinterklaasintocht aangehouden en verhoord. Door verzoeker is een verzoekschrift ingediend strekkende tot schadevergoeding voor de vrijheidsbeneming ex artikel 89 Sv. De rechtbank stelt vast dat de verzoeker in onderhavige zaak niet in verzekering is gesteld. Strike toepassing van artikel 89 Sv dient volgens de rechtbank tot niet-ontvankelijkheid te leiden wegens het ontbreken van een grondslag voor de toepassing van het artikel. De verzoeker heeft echter bepleit dat artikel 89 Sv in het onderhavige geval extensief dient te worden geïnterpreteerd. Daartoe heeft de verzoeker aangevoerd dat de aanhouding en/of de daaropvolgende vrijheidsbeneming onrechtmatig is geschied en dat hem op grond van artikel 5 EVRM daarvoor een vergoeding toekomt. De rechtbank overweegt dat bij de totstandkoming van het huidige Wetboek van Strafvordering de wetgever ervoor heeft gekozen om met artikel 89 Sv een wettelijke grondslag te creëren voor toekenning van een vergoeding voor schade die is ontstaan door *rechtmatige* toepassing van vrijheidsbeneming door de overheid. Voor een slachtoffer van *onrechtmatige* voorlopige hechtenis staat naast de mogelijkheid die het civiele recht biedt, de procedure ex artikel 89 SV open. Daaruit volgt echter niet dat dit ook zou moeten gelden voor andere vormen van onrechtmatige vrijheidsbeneming zoals onrechtmatig ophouden voor verhoor. Gelet op het voorgaande is volgens de rechtbank de door de verzoeker bepleitte extensieve toepassing van artikel 89 Sv in

¹ Vanwege de Paasdagen wordt de samenvatting van ECLI:NL:HR:2016:515 (prejudiciële verwijzing over de Terugkeerrichtlijn) in het volgende nummer van de Nieuwsbrief opgenomen.

strijd met de bedoeling van de wetgever. Zulks kan evenmin worden afgeleid uit het in artikel 5 EVRM neergelegde recht aangezien de civiele weg open staat.

ARTIKEL 5 EVRM: TBS-OPLEGGING AAN WEIGERENDE OBSERVANDUS

Conclusie parket bij de Hoge Raad 9 februari 2016, ECLI:NL:PHR:2016:137

[Hyperlink](#)

Trefwoorden: TBS, problematiek van de weigerende observandus, EHRM 3 maart 2015 Constancia vs. Nederland, artikel 5.1.e EVRM, recht op vrijheid

In de onderhavige zaak is de verdachte door het gerechtshof Den Haag bij arrest van 10 december 2014 wegens 1. “verkrachting”, 2. “diefstal, voorafgegaan en vergezeld van geweld en bedreiging met geweld tegen personen, 3. “verkrachting, meermalen gepleegd”, en 4. “verkrachting, meermalen gepleegd”, veroordeeld tot een gevangenisstraf voor de duur van zes jaren en is gelast dat de verdachte ter beschikking wordt gesteld met bevel tot verpleging van overheidswege. Namens de verdachte is beroep in cassatie ingesteld. Het middel klaagt over de strafmotivering en valt uiteen in drie klachten. De derde en laatste klacht van het middel klaagt over de oplegging van de maatregel van terbeschikkingstelling. Met een beroep op het [Constancia-arrest van het EHRM van 3 maart 2015](#) wordt aangevoerd dat de vaststelling van het Hof dat bij de verdachte tijdens het begaan van de feiten een gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van de geestvermogens bestond, onvoldoende met redenen is omkleed. In het kader van de vraag of een last tot tbs als bedoeld in art. 37a Sr moet worden gegeven, staat voorop dat de rechter een eigen verantwoordelijkheid heeft en niet is gebonden aan door deskundigen uitgebrachte adviezen bij het vaststellen of bij de verdachte ten tijde van het plegen van het feit gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van de geestvermogens bestond, noodzakelijk voor tbs. Die vaststelling is van feitelijke aard en kan in cassatie slechts op haar begrijpelijkheid worden getoetst. Indien sprake is van een weigerende observandus, is ingevolge art. 37a, derde lid, Sr oplegging van tbs ook mogelijk zonder een rapportage die met het oog op de berechten zaak is opgesteld. Voor dat geval bepaalt het derde lid van art. 37 Sr dat de rechter zich ‘zoveel mogelijk’ een ander advies of rapport laat overleggen, dat hem over de wenselijkheid of noodzakelijkheid van de maatregel kan informeren, en waaraan de verdachte wel heeft willen meewerken. In de zaak Constancia vs. Nederland is dit bevestigd en is door het EHRM in aanvulling daarop geoordeeld dat dit kan geschieden door een medisch specialist op basis van niet-actuele medische informatie over de geestesgesteldheid van de verdachte. Het EHRM herhaalt in dit arrest de drie voorwaarden waaraan moet zijn voldaan wil een persoon die lijdt aan een geestelijke stoornis van zijn vrijheid worden beroofd: a) de geestesziekte moet door het bevoegde gezag op grond van medische deskundigheid zijn vastgesteld, b) de geestesziekte moet naar aard of ernst dwangsopsluiting rechtvaardigen en c) de rechtmatigheid van voortgezette opsluiting is afhankelijk van het voortduren van de stoornis. Vervolgens noemt het EHRM de eisen voor het geval dat de verdachte weigert zijn medewerking te verlenen: het oordeel omtrent de geestesstoornis moet gebaseerd zijn op de actuele geestesgesteldheid van de verdachte. Aan de nationale autoriteiten komt ter zake van vrijheidsbeneming vanwege een geestesstoornis een zekere beleidsvrijheid toe. Evenals in de zaak Constancia, heeft het gerechtshof in de onderhavige zaak, geconfronteerd met een weigerende verdachte, op basis van de beschikbare informatie uit het strafdossier - een PBC-rapport, eerdere onderzoeksrapportages en vaststellingen over de ernst van de feiten, de omstandigheden waaronder zij zijn begaan, verdachtes opstelling daarin en de verklaringen van de slachtoffers - geconcludeerd dat de verdachte lijdt aan een geestelijke stoornis. Het oordeel van het gerechtshof is niet onbegrijpelijk en is toereikend gemotiveerd. Van een schending van art. 5, eerste lid, onder e, EVRM is geen sprake. De klacht faalt. De conclusie van Advocaat-Generaal A.E. Harteveld strekt tot verwerping van het beroep.

ARTIKEL 6 EVRM: ONRECHTMATIG VERKREGEN BEWIJS LEVERT NIET PER DEFINITIE SCHENDING VAN HET RECHT OP EEN EERLIJK PROCES OP

EHRM 3 maart 2016, appl. nr. 7215/10

[Hyperlink](#)

Trefwoorden: artikel 6 EVRM, recht op een eerlijk proces, onrechtmatig verkregen bewijs

In de onderhavige zaak heeft de klager, de Duitse Hans-Otto Prade, aangevoerd dat het bewijs dat bij toeval tijdens een onrechtmatige huiszoeking is vergaard, onterecht werd toegelaten in de strafrechtelijke procedure tegen hem. In 2004 is op verzoek van de officier van justitie in München een huiszoekingsbevel uitgevaardigd, omdat de klager verdacht werd van *copyright piracy*. Gedurende de huiszoeking werd het bewijs waar de politie naar zocht niet gevonden, echter stuiten zij bij toeval wel op een grote voorraad hasj (2.606 gebruikerseenheden). Vervolgens werd de procedure inzake verdenking van *copyright piracy* afgebroken en een nieuwe procedure gestart voor verdenking van bezit en handel van een wezenlijke hoeveelheid drugs. Uiteindelijk bepaalde het constitutionele hof in 2005 dat het huiszoekingsbevel disproportioneel en daarmee onrechtmatig was, waarop het bevel werd vernietigd. Na een groot aantal procedurele verwikkelingen

veroordeelde het *Hamburg Regional Court* in 2007 klager tot zes maanden voorwaardelijke gevangenisstraf. Het *Hamburg Court of Appeal* verwierp in 2008 het cassatieberoep van klager. Door de ernst van het misdrijf en de grote hoeveelheid drugs woog het publieke belang bij vervolging op tegen het belang van klager bij eerbiediging van zijn huisrecht. Klagers rechten waren niet opzettelijk geschonden, de huiszoeking was niet willekeurig geweest en de aangetroffen hoeveelheid hasj zou theoretisch een huiszoeking rechtvaardigen. Het constitutionele hof verwierp in 2009 de klacht dat sprake was van een oneerlijk proces. Klager beroept zich bij het Hof onder meer op art. 6 §1 EVRM, (recht op een eerlijk proces).

Het Hof herhaalt dat, hoewel artikel 6 het recht op een eerlijk proces waarborgt, het niet voorziet in regels over de toelaatbaarheid van bewijs, wat bovenal een kwestie zou moeten zijn voor nationale regelgeving. Het Hof overweegt dat het niet aan hem is te bepalen of het bewijs toelaatbaar is of de klager schuldig, maar of het proces in zijn geheel, inclusief het verkrijgen van bewijs, als eerlijk kan worden gezien. Om hier antwoord op te geven, moet volgens het Hof een aantal punten worden betrokken. Onderzoek moet worden gedaan naar de “onrechtmatigheid” in kwestie en de aard van een eventuele schending van een ander verdragsrecht. Bovendien moet worden getoetst of de rechten van verdediging zijn gerespecteerd, in het bijzonder of de klager in de gelegenheid is gesteld de authenticiteit van het bewijs te betwisten en zich te verweren tegen het gebruik ervan. Daarnaast moet de kwaliteit van het bewijs worden beoordeeld en moet worden onderzocht of de omstandigheden waaronder het bewijs is verkregen twijfel oproepen over de betrouwbaarheid of nauwkeurigheid ervan. Hoewel in principe het recht op een eerlijk proces niet noodzakelijkerwijs in het gedrang is bij bewijs dat niet wordt ondersteund door ander materiaal, merkt het Hof op dat bij zeer sterk en betrouwbaar bewijs de behoefte aan ondersteunend bewijs navenant afneemt. Bij de beslissing of het proces als geheel eerlijk is geweest zal het publieke belang bij opsporing en bestraffing van het strafbare feit moeten worden afgewogen tegen het individuele belang dat het bewijs rechtmatig moet worden verkregen (zie [Jalloh v. Germany](#)). Het Hof past deze criteria als volgt toe op de onderhavige zaak. De huiszoeking was niet in overeenstemming met het nationale recht, omdat het constitutionele hof het huiszoekingsbevel dat heeft geleid tot de ontdekking van de drugs heeft vernietigd. Echter was er voorafgaand aan de huiszoeking wel gerechtelijke toestemming gegeven voor huiszoeking. Er zijn geen aanwijzingen dat de politie te kwader trouw of opzettelijk in strijd met de regels heeft gehandeld. Het Hof merkt verder op dat de klager in de gelegenheid is gesteld het bewijs aan te vechten en dat de nationale rechters steeds de nodige aandacht aan zijn verweren hebben besteed. Wat betreft de kwaliteit van het bewijs bestaat er volgens het Hof geen twijfel over de betrouwbaarheid of nauwkeurigheid. Klager heeft verklaard dat de hasj is gevonden in een kamer die uitsluitend door hem wordt gebruikt. Bovendien heeft klager geen bezwaar gemaakt tegen de vaststelling van hoeveelheid en kwaliteit van de hasj door de expert. Doordat het bewijs als het enige bewijs zeer sterk bewijs is, is er minder behoefte aan ondersteunend bewijs. Met betrekking tot het niveau van inbreuk merkt het Hof op dat de onderhavige zaak significant verschilt van de zaak *Jalloh v. Germany*, omdat er in *Jalloh* sprake was van een schending van artikel 3 EVRM, een van de kernrechten van het verdrag, terwijl in de onderhavige zaak slechts strijdigheid met nationaal recht aan de orde is. In tegenstelling tot de zaak *Jalloh*, waarin slechts een kleine hoeveelheid cocaïne werd aangetroffen en de nationale autoriteiten het bewijs als rechtmatig beschouwden, werd er in de onderhavige zaak een aanzienlijke hoeveelheid drugs gevonden en waren de nationale gerechtelijke instanties op de hoogte van de bevoegdheid om onrechtmatig verkregen bewijs uit te sluiten. Het oordeel van de nationale rechters dat, gezien de aanzienlijke hoeveelheid drugs, het publieke belang opwoog tegen klagers belang was zorgvuldig en grondig gemotiveerd en gaf geen blijk van willekeur of onevenredigheid. Het Hof concludeert dat het proces in zijn geheel niet als oneerlijk kan worden aangemerkt en dat aldus geen schending van artikel 6 §1 EVRM heeft plaatsgevonden.

ARTIKEL 6 EVRM: SCHENDING IN GEVAL VAN VEROORDELING OP GROND VAN BEWIJS VERKREGEN DOOR UITLOKKING

EHRM 8 maart 2016, nr. 65311/09 (Morari/Moldavië)

[Hyperlink](#)

Trefwoorden: artikel 6 EVRM, recht op een eerlijk proces, uitlokking ('police entrapment')

Klager is een Moldavische staatsburger die in 2008 is veroordeeld voor het produceren van valse Roemeense identiteitskaarten. De veroordeling steunt echter op bewijs dat tijdens een undercover operatie is verzameld. De Moldavische politie heeft namelijk een advertentie geplaatst met een verzoek om hulp bij het verkrijgen van valse Roemeense identiteitskaarten. Klager is ingegaan op het verzoek en is daarop in contact getreden met een persoon die, naar hem onbekend was, een undercover agent was. Met deze agent kwam klager overeen om informatie te delen over nieuwe en makkelijke mogelijkheden voor het verkrijgen van valse Roemeense identiteitskaarten. Een aantal weken later trad de agent wederom in contact met klager om navraag te doen over klagers vorderingen. Klager antwoordde hierop dat hij iemand had leren kennen die hen zou kunnen helpen bij het verkrijgen van valse Roemeense identiteitskaarten. De agent verzocht klager om als tussenpersoon te dienen en stelde hem hiervoor een beloning in het vooruitzicht. Op een afspraak ter afronding van de deal werd klager gearresteerd door de politie. In eerste aanleg werd klager door de

Moldavische rechter veroordeeld zonder dat de rechter inging op zijn verweer inzake uitlokking. In hoger beroep en cassatie overwogen de rechters dat, omdat klager zelf het initiatief had genomen om in contact te treden met de politie, er geen sprake was van een onterechte vervolging. De Moldavische rechters hebben steeds geweigerd om de politieagenten te horen en hebben zich daarbij gebaseerd op een nationale regel die bepaalt dat agenten toestemming moeten geven om gehoord te kunnen worden. Klager heeft zich hierop tot het EHRM gewend en heeft zich op het standpunt gesteld dat hij slachtoffer is geweest van 'police entrapment' (uitlokking) en dat de Moldavische rechterlijke autoriteiten geen gedegen onderzoek hebben verricht naar zijn stelling dat sprake was van uitlokking.

In zijn eerdere uitspraken heeft het hof overwogen dat sprake is van uitlokking door de politie, indien de betrokken agenten zich in het vooronderzoek niet beperken tot een passief onderzoek, maar zodanige invloed uitoefenen op de verdachte, dat deze overgaat tot het plegen van een strafbaar feit waartoe hij anders niet overgegaan zou zijn. In zijn latere uitspraken heeft het hof een en ander nader gespecificeerd en heeft het overwogen dat bij druk op de verdachte om een strafbaar feit te plegen gedacht kan worden aan het nemen van initiatief tot contact met de betrokkene, ondanks een afwijzing door de betrokkene een nieuw aanbod uitbrengen, het verhogen van de tegenprestatie voor het plegen van het strafbare feit of een beroep doen op het medelijden van de betrokkene. Het hof heeft tevens overwogen dat in geval van een aannemelijke klacht over uitlokking door de politie, de gerechtelijke autoriteiten gehouden zijn tot een zorgvuldig onderzoek naar het voor de verdachte belastende materiaal in het dossier. Daarnaast rust bij een aannemelijke klacht de bewijslast op de aanklager dat geen sprake is van uitlokking. Bij de beoordeling dienen de gerechtelijke autoriteiten te betrekken waarom er een undercoveroperatie is ingesteld, wat de mate van betrokkenheid van de politie daarin is geweest en wat de aard van de uitlokkingshandelingen of de uitgeoefende druk is geweest.

Het hof overweegt dat uit het dossier niet blijkt dat de justitiële autoriteiten beschikken over enige objectieve aanwijzingen waaruit zou blijken dat de klager voor aanvang van de undercoveroperatie reeds betrokken was bij de handel van valse Roemeense identiteitskaarten. Het voorgaande maakt volgens het hof dan ook duidelijk dat de klager door de politie is aangespoord tot het begaan van het strafbare feit waarvoor hij is veroordeeld. Hoewel de genoemde feiten en omstandigheden volgens het hof al voldoende zijn voor de vaststelling van een schending van artikel 6 EVRM, staat het hof ook nog stil bij de wijze waarop de Moldavische gerechtelijke autoriteiten zijn omgesprongen met de tegen de klager ingestelde vervolgingen. Waar de rechter in eerste aanleg niet eens inging op klagers verweer, beperkten de rechters in hoger beroep en cassatie zich tot de vaststelling dat klager zelf contact heeft opgenomen naar aanleiding van de advertentie en weigerden zij om de politieagenten te horen, omdat volgens de Moldavische wet de agenten daartoe toestemming moesten verlenen. Het hof overweegt dat in zaken waarin door de verdediging wordt gesteld dat er sprake is van uitlokking door de politie, de agenten en andere getuigen in beginsel gehoord moeten worden. Volgens de Moldavische wet mag de identiteit van een undercover agent niet zonder zijn toestemming worden geopenbaard. Het hof merkt op dat klager tijdens de operatie reeds kennis had gemaakt met twee undercoveragenten die optraden onder een valse naam. De Moldavische rechters zouden de agenten dan ook onder hun valse naam hebben kunnen horen.

Al met al komt het hof tot de conclusie dat de verdachte is veroordeeld op grond van bewijs dat is vergaard middels uitlokking door de politie en dat er geen zorgvuldig onderzoek heeft plaatsgevonden door de Moldavische gerechtelijke autoriteiten. Het komt tot de conclusie dat verdachtes recht op een eerlijk proces is geschonden.

ARTIKEL 6 EVRM: Overschrijding redelijke termijn leidt tot niet-ontvankelijkheid om

Gerechtshof Amsterdam 28 januari 2016, ECLI:NL:GHAMS:2016:802

[Hyperlink](#)

Trefwoorden: artikel 6 EVRM, overschrijding redelijke termijn, niet-ontvankelijkheid OM

In onderhavige zaak is verdachte ten laste gelegd dat hij in de periode van eind 2002 tot eind juni 2003 in georganiseerd verband in strijd heeft gehandeld met artikel 5 van de Wet op de accijns. Op verdenking hiervan is de verdachte op 23 september 2003 aangehouden. Op 20 september 2005 is de verdachte gedagvaard waarbij de dagvaarding in persoon is betekend. Op 19 oktober 2005 heeft het onderzoek ter terechtzitting in eerste aanleg plaatsgevonden. Op het onderzoek ter terechtzitting is de raadsman van verdachte verschenen. Gebleken is echter dat de raadsman niet over het volledige strafdossier beschikte. De zaak is voor onbepaalde tijd aangehouden. Op de eerstvolgende terechtzitting op 6 juli 2006 is verdachte niet verschenen. Wel is namens hem zijn raadsman verschenen, maar wederom bleek dat hij niet over het volledige dossier beschikte. Op 13 april 2007 vond de inhoudelijke behandeling plaats en in haar uitspraak van 27 april 2007 veroordeelde de rechtbank de verdachte tot een gevangenisstraf van 6 maanden. Tevens constateerde de rechtbank een overschrijding van de redelijke termijn met een periode van 1 jaar en 10 maanden. De raadsman is in hoger beroep gegaan en op 22 januari 2009 heeft het eerste onderzoek ter terechtzitting in hoger beroep plaatsgevonden. Deze zitting betrof echter een regiezitting omdat de raadsman zich niet gemachtigd achtte. De verdachte had namelijk een voorkeur

voor een andere raadsman. De daarop volgende terechtzitting vond plaats op 4 februari 2010. Op deze zitting zijn de zaken van verdachte en de medeverdachte, hoewel niet gevoegd, gelijktijdig behandeld. De verdachte is niet verschenen op de zitting en uit onderzoek bleek dat de reden daarvoor lag in het feit dat de verdachte niet was gedagvaard noch was opgeroepen. Verdachte is daarop opgeroepen op zijn adres in Engeland, zijn laatste verblijfplaats in Nederland en als zonder vaste woon- en verblijfplaats in Nederland woonachtige en verblijvende verdachte. Op 14 oktober 2013 heeft wederom een terechtzitting plaatsgevonden waar de verdachte niet bij was. Tijdens de zitting heeft de nieuwe raadsman een aanhoudingsverzoek ingediend, omdat hij over nagenoeg het hele dossier niet beschikte. Het hof heeft beslist om de zaak aan te houden en raadsman alsnog een afschrift van het dossier te verstrekken. Het hof heeft tevens bepaald dat de zaak uiterlijk in maart 2014 op de terechtzitting bij het hof dient te worden behandeld. Desondanks vond de eerstvolgende terechtzitting plaats op 28 januari 2016. De verdachte noch zijn raadsman zijn verschenen. Op de terechtzitting heeft het hof geconstateerd dat een oproeping van de verdachte niet is uitgegaan aan de van hem bekende adressen. Voorts heeft het hof vastgesteld dat de zaak tegen de medeverdachte is geëindigd in de niet-ontvankelijkheid van het OM wegens het overlijden van de medeverdachte.

Het gerechtshof Amsterdam overweegt dat in de loop van de strafprocedure tegen verdachte problemen zijn opgetreden met betrekking tot de volledigheid van het voor de verdediging beschikbare dossier, alsmede de oproepingen van de verdachte voor enkele terechtzittingen. Voorts heeft de zaak vertraging opgelopen vanwege verknochtheid ervan met de zaak van de medeverdachte. Het hof stelt vast dat in onderhavige zaak de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6, eerste lid EVRM is geschonden. Niet alleen heeft de procedure in eerste aanleg langer geduurd dan twee jaar, maar ook in hoger beroep is de termijn van twee jaar ruimschoots overschreden. De gehele procedure heeft dan ook langer geduurd dan vier jaren (bijna 13 jaar). Het hof overweegt dat de staat als verantwoordelijke voor een juiste uitvoering van internationale verdragen waaraan hij zich heeft gecommitteerd, dient te zorgen dat schending daarvan niet plaatsvindt. In dit geval hebben volgens het hof de namens de staat handelende organen niet voldaan aan de verplichting als bedoeld in 6, eerste lid, van het EVRM. Gelet op de aard van de ten laste gelegde feiten en de betrekkelijk eenvoud daarvan, in relatie tot het bijzonder lange tijdsverloop tot op heden, gevoegd bij de omstandigheid dat een rechtsgeldige oproeping van de verdachte in Engeland niet binnen afzienbare tijd valt te verwachten, is het hof van oordeel dat de vervolgende staat bij een redelijke en billijke belangenafweging thans geen rechtens te respecteren belang meer heeft bij een verdere strafvervolgung van de verdachte. Het hof heeft hierbij het belang dat de samenleving heeft bij berechting van deze strafbare feiten betrokken. Het hof spreekt de niet-ontvankelijkheidsverklaring van het openbaar ministerie in de vervolging van de verdachte uit.

ARTIKEL 6 EVRM: VERDACHTE TIJDENS VERHOOR TERECHT ALS GETUIGE AANGEMERKT; GEEN CONSULTATIERECHT

Hoge Raad 15 maart 2016, ECLI:NL:HR:2016:407

[Hyperlink](#)

Trefwoorden: artikel 6 EVRM, Salduz-arrest, aanspraak op rechtsbijstand, artikel 27 Sv, verdachte

Bij de politie is op 26 augustus 2010 een melding binnen gekomen over een man die met iets zwaars – lijkend op een lijk – over een weg zou slepen. Toen de politie aankwam op de plaats-delict, sprong een man voor de politieauto en riep in het Duits om hulp. Deze man (hierna: betrokkene) bleek later de verdachte te zijn. Op aanwijzing van betrokkene heeft de politie een meisje aangetroffen in de sloot. De betrokkene heeft toen gesteld dat hij ‘noodarts’ was. De betrokkene en twee politieagenten hebben het meisje samen uit de sloot gehaald. Het meisje was op dat moment niet aanspreekbaar en buiten bewustzijn. Diezelfde dag heeft het slachtoffer verklaard dat een Duitse man haar in de bosjes heeft getrokken en heeft geprobeerd haar te wurgen, waardoor zij bewusteloos is geraakt. Gelet op het tijdstip, de locatie en de weersomstandigheden heeft de politie betrokkene meegenomen naar het politiebureau om aldaar een verklaring af te leggen. De afgelegde verklaring heeft in een later stadium als bewijs gediend tegen betrokkene. Betrokkene stelt zich echter op het standpunt dat hij niet in de gelegenheid is gesteld om voorafgaand aan het verhoor een raadsman te raadplegen en verzoekt om bewijsuitsluiting van de verklaring wegens schending van de Salduz-norm.

In hoger beroep heeft het Hof overwogen dat op grond van de beschreven situatie de politie de betrokkene ten tijde van en kort na het aantreffen van het meisje in de sloot, niet als een verdachte van een strafbaar feit hoefde aan te merken. Betrokkene maakte zich tegenover de politie immers herhaaldelijk bekend als hulpverlener. Hoewel op een bepaald moment bij een aantal politiemensen het ‘onderbuikgevoel’ is ontstaan dat sprake zou kunnen zijn van een strafbaar feit, maakte dat nog niet dat daarmee sprake was van een redelijk vermoeden van schuld jegens betrokkene. Gelet op de feiten en omstandigheden wekte het volgens het Hof geenszins verbazing dat de politie - nadat het meisje met de ambulance naar het ziekenhuis was vervoerd – de betrokkene heeft willen horen over de situatie waarvan hij op dat moment als enige getuige was geweest. Het enkele vervoer naar het politiebureau maakte niet dat hij door de politie als verdachte werd beschouwd. De omstandigheid dat de verbalisanten bij aanvang van het verhoor aan betrokkene hebben medegedeeld dat

zij graag van hem zouden willen horen wat hij heeft gezien en dat hij geen vragen hoefde te beantwoorden die hem verdacht konden maken, maakt dit niet anders. Het Hof heeft overwogen dat die mededeling dient te worden gezien als een recht van de getuige op verschoning, indien en voor zover hij zichzelf strafrechtelijk zou belasten. Alles bij elkaar genomen is het Hof tot de conclusie gekomen dat in onderhavige zaak de status van wat later bleek de verdachte niet gelijk gesteld kon worden met die van een aangehouden verdachte. Dit brengt mee dat betrokkene geen aanspraak kan maken op de zogeheten Salduz-norm dat aan een verdachte voorafgaand aan het eerste verhoor het recht op consultatie van een advocaat toekomt, dan wel dat door de politie toegang tot een advocaat dient te worden verschaft. Het Hof heeft de bedoelde verklaring dan ook als bruikbaar geacht voor bewijs. Tegen dit oordeel is door de verdediging cassatie ingesteld.

De Hoge Raad herhaalt dat een verdachte die door de politie is aangehouden, aan art. 6 EVRM een aanspraak op rechtsbijstand kan ontlenen die inhoudt dat hem de gelegenheid wordt geboden om voorafgaand aan het verhoor door de politie aangaande zijn betrokkenheid bij een strafbaar feit een advocaat te raadplegen. De aangehouden verdachte dient vóór aanvang van het eerste verhoor te worden gewezen op zijn recht op raadpleging van een advocaat. De Hoge Raad benadrukt dat in onderhavige zaak het Hof echter heeft geoordeeld dat de betrokkene tijdens het verhoor terecht door de politie als getuige en niet als verdachte is aangemerkt. Daarmee heeft het Hof tot uitdrukking gebracht dat op het moment dat het verhoor plaatsvond, de verbalisanten in redelijkheid hebben kunnen aannemen dat ten aanzien van betrokkene nog geen redelijk vermoeden van schuld in de zin van art. 27, eerste lid, Sv aanwezig was. De Hoge Raad oordeelt dat de uitleg van het Hof niet getuigt van een onjuiste rechtsopvatting en acht het niet onbegrijpelijk gelet op hetgeen het Hof heeft vastgesteld omtrent de omstandigheden voorafgaand en tijdens het verhoor.

**OVERLEVERING: AAN EEN VERVOLGINGS-EAB MOET EEN DAARVAN TE ONDERSCHIEDEN
NATIONAAL AANHOUDINGSBEVEL TEN GRONDSLAG LIGGEN**

Hof van Justitie van de Europese Unie, Conclusie Advocaat-Generaal Y. Bot, 2 maart 2016, C-241/15, ECLI:EU:C:2016:131 (Bob-Dogi)

[Hyperlink](#)

Trefwoorden: kaderbesluit 2002/584/JBZ, overlevering, Europees aanhoudingsbevel, nationaal aanhoudingsbevel

Op 23 maart 2015 heeft een Hongaarse rechtbank ten aanzien van de Roemeen Bob-Dogi, (hierna: de opgeëiste persoon) in het kader van een tegen hem ingestelde strafvervolging een Europees aanhoudingsbevel (EAB) uitgevaardigd. De strafvervolging heeft betrekking op feiten die kunnen worden gekwalificeerd als ‘het toebrengen van ernstig lichamelijk letsel’. Op 2 april 2015 is de opgeëiste persoon aangehouden in Roemenië. Na inverzekeringstelling is hij voorgeleid met het oog op overlevering aan Hongarije. De Roemeense rechter heeft het verzoek om de opgeëiste persoon in voorlopige hechtenis te nemen echter afgewezen en heeft zijn onmiddellijke vrijlating bevolen. De verwijzende rechter betwijfelt of de Hongaarse regeling m.b.t. overlevering in overeenstemming is met het kaderbesluit. De betreffende Hongaarse regeling bepaalt namelijk dat het toepassingsgebied van het EAB wordt uitgebreid tot het Hongaarse grondgebied. Volgens dezelfde regeling is het EAB juridisch gezien in Hongarije een nationaal arrestatiebevel. In het formulier het EAB wordt enkel verwezen naar het EAB zelf en niet naar een daaraan ten grondslag liggend nationaal aanhoudingsbevel. Het voorgaande brengt de Roemeense rechter ertoe enkele prejudiciële vragen voor te leggen aan het Hof van Justitie.

Met zijn eerste vraag wenst de verwijzende rechter te vernemen of artikel 8 lid 1, onder c), van kaderbesluit 2002/584/JBZ aldus moet worden uitgelegd dat in het EAB-formulier als grondslag, naast een EAB, ook een nationaal aanhoudingsbevel dient te zijn opgenomen. De AG neemt het standpunt in dat artikel 8 lid 1, onder c), van het kaderbesluit aldus moet worden uitgelegd, dat het EAB gebaseerd moet zijn op een nationaal aanhoudingsbevel waarbij de opsporing en aanhouding van de vervolgte persoon op het grondgebied van de uitvaardigende lidstaat worden gelast. Dit standpunt baseert de AG op drie overwegingen. De eerste overweging van de AG is dat de gelijkstelling van het EAB met een nationaal aanhoudingsbevel niet in overeenstemming is met de conceptuele autonomie van het begrip ‘Europees aanhoudingsbevel’. In de eerste plaats druist de verwijzing naar een EAB als grondslag van een EAB zoals in onderhavige zaak in tegen de bewoordingen van artikel 8 lid 1, onder c), van het kaderbesluit. Zo staat in de bewoordingen van artikel 8 lid 1, onder c), van het kaderbesluit het woord ‘aanhoudingsbevel’, terwijl in de titel sprake is van het ‘Europees aanhoudingsbevel’. Dit impliceert volgens de AG dat er een beslissing bestaat die van het EAB zelf verschilt en daarvoor de grondslag vormt. Het begrip ‘aanhoudingsbevel’ moet volgens de AG dan ook worden opgevat als een onderscheidend begrip dat enkel betrekking heeft op het nationale aanhoudingsbevel. Daarnaast is de AG de mening toegedaan dat de gelijkstelling van het EAB met een nationaal aanhoudingsbevel fundamenteel indruist tegen het idee achter het bij het kaderbesluit ingestelde mechanisme. Het EAB is ontworpen als een instrument in de *nationale* procedure, waarvan de uitvaardiging onderworpen blijft aan het bestaan van een voorafgaande nationale executorialie titel. Als instrument voor overlevering valt het EAB dan ook niet samen met een nationaal aanhoudingsbevel. De tweede overweging van de AG die ervoor pleit dat het EAB gebaseerd moet zijn op een nationaal aanhoudingsbevel, is dat uitbreiding van het toepassingsgebied van het EAB tot het

grondgebied van de uitvaardigende lidstaat de opgeëiste persoon de procedurele waarborgen ontnemt die aan de nationale rechterlijke beslissing zijn verbonden en die de waarborgen van het EAB aanvullen. Het wederzijds vertrouwen vergt dat er nationaal aanhoudingsbevel is. Het op wederzijds vertrouwen berustende proces van wederzijdse erkenning is gebaseerd op de gedachte dat alle lidstaten gelijkwaardige grondrechtenbescherming bieden. Het bestaan van zo een bevel biedt de lidstaten de verzekering dat alle nationale wettelijke voorwaarden zijn vervuld om de aanhouding en vrijheidsbeneming van een persoon die wordt gezocht met het oog op strafvervolgning te kunnen gelasten. De AG merkt verder op dat met het aanhoudingsbevel niet alleen de aanhouding, maar ook de vrijheidsbeneming wordt gelast. Hij verwijst daarbij naar het legaliteitsbeginsel. Dat beginsel impliceert dat de bevoegdheid om dwang te gebruiken niet mag worden uitgeoefend buiten de in het nationale recht bestaande situaties. Het bestaan van een nationaal aanhoudingsbevel als grondslag voor het EAB moet volgens de AG dan ook worden gezien als een uitdrukking van het legaliteitsbeginsel. Nu de Hongaarse regeling geen nationaal aanhoudingsbevel vereist, is zij volgens de AG in strijd met het legaliteitsbeginsel.

Voor wat betreft de derde overweging ter onderbouwing van zijn standpunt verwijst de AG naar artikel 2, lid 1 van het kaderbesluit en overweegt hij dat het kaderbesluit een toetsing aan het evenredigheidsbeginsel verplicht in de fase van het uitvaardigen van het EAB. De Hongaarse regeling waarbij het EAB wordt gelijkgesteld aan een nationaal aanhoudingsbevel, ontnemt volgens de AG de nationale rechter de mogelijkheid om de evenredigheid te toetsen en levert daarmee situaties van strijdigheid met het evenredigheidsbeginsel op.

Met zijn tweede vraag wenst de verwijzende rechter te vernemen of het ontbreken van de vermelding van het bestaan van een nationaal aanhoudingsbevel dat aan het EAB ten grondslag ligt een grond voor weigering van de tenuitvoerlegging van het EAB oplevert. De AG stelt zich op het standpunt dat het ontbreken van een nationaal aanhoudingsbevel en daarmee een nationale grondslag, een materiële onregelmatigheid is waardoor de handeling niet als een EAB kan worden gekwalificeerd. Daarom kan een uitvoerende rechterlijke autoriteit een EAB niet ten uitvoer leggen wanneer dit niet is uitgevaardigd voor de tenuitvoerlegging van een nationaal aanhoudingsbevel of een andere voor tenuitvoerlegging vatbare gelijkwaardige rechterlijke beslissing.

Al met al komt de AG tot de conclusie dat het kaderbesluit aldus moet worden uitgelegd, dat een EAB slechts kan worden uitgevaardigd voor de tenuitvoerlegging van een onderscheiden nationaal aanhoudingsbevel of een andere voor tenuitvoerlegging vatbare gelijkwaardige rechterlijke beslissing waarbij de opsporing en aanhouding van de vervolgte persoon worden gelast en dat is uitgevaardigd in overeenstemming met het strafprocesrecht van de uitvaardigende lidstaat. Als zulks niet het geval is, moet de volgens de AG de uitvoerende rechterlijke autoriteit weigeren de handeling als EAB ten uitvoer te leggen.

UITLEVERING: VERBOD OP UITLEVERING WEGENS BIJZONDERE HARDHEID (ARTIKEL 10 LID 2 UW)

Rechtbank Den Haag 17 maart 2016, ECLI:NL:RBDHA:2016:2870

[Hyperlink](#)

Trefwoorden: Uitleveringswet, Artikel 3 en 6 EVRM, bijzondere hardheid, detentieomstandigheden

Op 3 februari 2014 hebben de autoriteiten van Bosnië-Herzegovina verzocht om de uitlevering van Hegan, met het oog op diens berechting ter zake van oorlogsmisdaden. Bij uitspraak van 24 november 2014 heeft de uitleveringskamer van de rechtbank Den Haag de uitlevering van Hegan aan Bosnië en Herzegovina toelaatbaar verklaard. Bij advies van diezelfde datum heeft de rechtbank aan de minister van Veiligheid en Justitie (hierna 'de Minister') onder andere verzocht om: "gelet op de medische/psychische conditie van Hegan nader onderzoek te doen naar diens gezondheidstoestand". Naar aanleiding hiervan is op verzoek van de Minister door een deskundige een psychiatrisch rapport opgesteld waaruit blijkt dat de betrokkene naar voren komt als een man bij wie al langdurig sprake is van een posttraumatische stressstoornis (PTSS). Uit artikel 10 lid 2 van de Uitleveringswet (UW) volgt dat uitlevering niet wordt toegestaan in gevallen waarin naar het oordeel van Onze Minister de gevolgen daarvan voor de opgeëiste persoon van *bijzondere hardheid* zouden zijn in verband met diens jeugdige leeftijd, hoge ouderdom of slechte gezondheidstoestand. Een tweede deskundige bepaalt dat van deze bijzondere hardheid bij Hegan geen sprake is. Bij beschikking van 4 januari 2016 heeft ook de Minister de uitlevering van Hegan aan Bosnië-Herzegovina toegestaan. Hegan vordert de staat te bevelen niet over te gaan tot de uitlevering aan Bosnië-Herzegovina. Hegan voert aan dat de Minister onrechtmatig handelt door hem te willen uitleveren, aangezien Hegan in Bosnië-Herzegovina, meer specifiek in de *Republika Srpska*, in strijd met artikel 10 leden 1 en 2 UW het risico loopt te worden blootgesteld aan schending van de artikelen 3 en 6 EVRM. Bovendien handelt de Minister onzorgvuldig en in strijd met zijn zorgplicht, doordat hij - gelet op het advies van de rechtbank van 24 november 2014 - onvoldoende onderzoek heeft gedaan en waarborgen heeft gevraagd.

Volgens de taakverdeling tussen de uitleveringsrechter en de Minister kan de opgeëiste persoon die bij de Minister aanvoert dat zijn uitlevering een schending van fundamentele rechten oplevert of zal opleveren, het besluit van de Minister ter

toetsing voorleggen aan de burgerlijke rechter - in dit spoedeisende geval de voorzieningenrechter in kort geding-. Beroept de opgeëiste persoon zich echter op feiten, omstandigheden of bewijsmateriaal waarover de uitleveringsrechter reeds heeft geoordeeld, dan kan aan dat beroep voorbij worden gegaan door de Minister, indien daaraan niet andere feiten, omstandigheden of bewijsmateriaal ten grondslag worden gelegd. Omdat door Hegic geen (relevante) nieuwe feiten, omstandigheden of bewijsmiddelen zijn aangevoerd, het zou dan wel moeten gaan over *nadien* voorgevallen nieuwe feiten en/of omstandigheden ([Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2014:3750](#)), stond het de Minister vrij om zich voor wat betreft die aspecten volledig aan te sluiten bij het oordeel van de uitleveringsrechter. Dit betekent in het onderhavige geschil dat de voorzieningenrechter zich, met het oog op artikel 10 UW, enkel - inhoudelijk - dient uit te laten over de door Hegic opgevoerde kwesties betreffende (i) de detentieomstandigheden in Bosnië-Herzegovina, (ii) de terugkeergarantie, (iii) de behandeling van de strafzaak door de lokale rechtbank van Banja Luka en (iv) zijn gezondheidstoestand. (i) Hegic stelt dat er op grond van verschillende rapportages waaruit blijkt dat de detentieomstandigheden in Bosnië-Herzegovina zodanig zorgwekkend zijn dat het risico bestaat dat zijn rechten als neergelegd in artikel 3 EVRM zullen worden geschonden. De voorzieningenrechter oordeelt dat het van belang is dat Bosnië-Herzegovina partij is bij het EVRM en bij het Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of onterende behandeling of bestraffing. Op grond van het hieruit voortvloeiende vertrouwensbeginsel moet er in beginsel vanuit worden gegaan dat Hegic zijn rechten eerbiedigt zullen worden. Bovendien moet ingevolge vaste jurisprudentie sprake zijn van gegronde redenen ("*substantial grounds*") om aan te nemen dat juist Hegic in geval van uitlevering een reëel gevaar ("*a real risk*") loopt. Uit onder andere een rapport van de Europese Commissie van 10 november 2015 en informatie van het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken volgt dat gedetineerden bij ernstige klachten voor behandeling worden overgeplaatst naar ziekenhuizen, een posttraumatische stress-stoornis ('PTSS') een erkende medische aandoening is in Bosnië-Herzegovina en dat alle gevangenen daartoe de beschikking hebben over gespecialiseerde hulpverleners. Bovendien hebben de autoriteiten van Bosnië-Herzegovina bij brief van 24 september 2014, met daaraan gehecht een brief van de rechtbank in Banja Luka van 19 september 2014, toezeggingen gedaan met betrekking tot de fysieke en psychische integriteit van Hegic, geschikte medische zorg, toegang tot een advocaat en de mogelijkheid van consulaire bijstand. Een en ander betekent dat een dreigende schending van artikel 3 EVRM wegens zorgwekkende detentieomstandigheden niet kan worden aangenomen. (ii) Een 'terugkeergarantie' is in verband met de Nederlandse nationaliteit van Hegic verzekerd in een beschikking van 4 januari 2016 van de Minister en gegarandeerd door de autoriteiten van Bosnië-Herzegovina. Omdat niet kan worden uitgesloten dat zijn Nederlandse nationaliteit zal worden ingetrokken, indien hij in Bosnië-Herzegovina zal worden veroordeeld wegens oorlogsmisdrijven, stelt Hegic dat zijn uitlevering mag pas worden toegestaan, indien een garantie wordt verstrekt dat zijn Nederlandse nationaliteit niet wordt ingetrokken. Hegic kan daarin echter niet worden gevolgd, aangezien bij het verstrekken van een garantie moet worden uitgegaan van de bestaande situatie en niet kan worden vooruitgelopen op een toekomstige onzekere gebeurtenis (zie [ECLI:NL:GHDHA:2015:2743](#)). (iii) Aan de autoriteiten van Bosnië-Herzegovina is gevraagd welke rechter de strafzaak van Hegic zal behandelen. Er moet ervan worden uitgegaan dat de strafzaak van Hegic zal worden behandeld door de rechtbank in Banja Luka. De rapportages van de deskundigen stellen dat vooralsnog niet kan worden uitgesloten dat de (psychische) gezondheid van Hegic zal verslechteren door berechting door een "*Servische rechtbank in Servisch gebied in Bosnië-Herzegovina*". Op grond van de uitgebrachte rapportages kan vooralsnog niet worden uitgesloten dat de (psychische) gezondheidstoestand van Hegic daardoor zal verslechteren. Dat zou kunnen meebrengen dat sprake is van 'bijzondere hardheid' in de zin van artikel 10 lid 2 van de Uitleveringswet. Een en ander zou ertoe moten leiden dat aan de deskundige wordt gevraagd of berechting door de rechtbank in Banja Luka een belemmering vormt voor de uitlevering. Gelet op hetgeen onder (iv) wordt overwogen, ziet de voorzieningenrechter daarvan thans af. (iv) Tot slot voert Hegic aan dat hij lijdt aan een PTSS en dat uitlevering aan Bosnië-Herzegovina de klachten die hij als gevolg daarvan ondervindt zal verergeren, waardoor sprake zal zijn van irreversibele schade aan zijn gezondheidstoestand. De Staat heeft dit niet voldoende weerlegd. Daarmee moet voorshands ervan worden uitgegaan dat ten aanzien van Hegic sprake is van 'bijzondere hardheid' in de zin van artikel 10 lid 2 UW. De voorzieningenrechter verbiedt de Staat over te gaan tot de uitlevering van Hegic aan Bosnië-Herzegovina.

ARTIKEL 7 WOTS EN ARTIKEL 68 STRAFRECHT: NE BIS IN IDEM

Hoge Raad 8 maart 2016, ECLI:NL:HR:2016:383

[Hyperlink](#)

Trefwoorden: artikel 7 WOTS, Ne bis in idem, artikel 68 Sr.

Klager is door de rechtbank Amsterdam vrijgesproken van het witwassen van het bij hem aangetroffen geldbedrag van €402.340,-. Vervolgens heeft de rechtbank van Reggio Calabria in Italië de klager eveneens vrijgesproken t.z.v. witwassen, maar veroordeeld tot een gevangenisstraf voor de duur van 8 jaar wegens deelname aan een criminele organisatie met als oogmerk internationale drugshandel en voor internationale handel in en het bezit van cocaïne. Voor het zich in Nederland bevindende bedrag van €402.340,- vaardigt de rechtbank van Reggio Calabria eerst een bevel tot conservatoire

inbeslagname en vervolgens een bevel tot “confiscatie” uit en verzoekt voor beide via een rechtshulpverzoek aan de Nederlandse autoriteiten de tenuitvoerlegging daarvan. In 2012 heeft de rechtbank Rotterdam het beklag tegen het conservatoire beslag ongegrond verklaard. In 2015 is aan de rechtbank Rotterdam verlot gevraagd voor de tenuitvoerlegging van het bevel tot “confiscatie”. Klager heeft het verweer gevoerd dat sprake is van strijd met artikel 7 WOTS (ne bis in idem en artikel 68 Sr, nu klager zowel in Nederland als in Italië is vrijgesproken van witwassen, terwijl hij in Italië (opnieuw) is veroordeeld en veroordeeld voor drugsgerelateerde feiten waarbij de Italiaanse rechter heeft geoordeeld dat het geldbedrag verband houdt met opbrengsten uit drugshandel. De rechtbank Rotterdam heeft het verweer verworpen en verlot verleend voor de tenuitvoerlegging van het bevel tot “confiscatie”. De rechtbank heeft daartoe vastgesteld dat met “confiscatie” een verbeurdverklaring wordt bedoeld en dat die verbeurdverklaring onmiskenbaar ziet op geld dat door klager is verdiend met zijn deelname aan de criminele organisatie waarvoor hij in Italië is veroordeeld. De feiten waarvoor klager in Italië is veroordeeld betreffen niet dezelfde feiten in de zin van artikel 68 Sr. Klager voert in cassatie tegen het verlot tot tenuitvoerlegging van het bevel tot “confiscatie” aan dat sprake is van een schending van artikel 7 WOTS (ne bis in idem). De Hoge Raad oordeelt dat, gelet op de vaststellingen van de rechtbank, de verwerping van het verweer niet getuigt van een onjuiste rechtsopvatting en evenmin onbegrijpelijk is. Het oordeel van de rechtbank dat het witwassen waarvan klager is vrijgesproken en het deelnemen aan een criminele organisatie waarvoor hij is veroordeeld niet hetzelfde feit oplevert in de zin van artikel 7 WOTS en artikel 68 Sr geeft evenmin blijk van een onjuiste rechtsopvatting. Reeds het verschil in de rechtsgoederen ter bescherming waarvan de onderscheiden delictomschrijvingen strekken, is namelijk dermate groot dat geen sprake is van hetzelfde feit. De Hoge Raad verwerpt het beroep. A-G Spronken gaat in haar conclusie nog in op het verzoek om prejudiciële vragen te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie over de interpretatie van “de op ‘ne bis in idem’ betrekking hebbende bepalingen”. Zij acht de ene voorgestelde vraag (of de confiscatieprocedure valt onder artikel 54 SUO of artikel 50 Handvest) niet noodzakelijk of relevant voor de uitspraak in de onderhavige zaak, omdat klager niet heeft gesteld dat de rechtbank die bepalingen onjuist heeft uitgelegd of daarmee in strijd heeft gehandeld noch dat in Nederland en in andere lidstaten onduidelijkheid bestaat over de uitleg van die bepalingen. De tweede voorgestelde vraag (of de aan de confiscatie ten grondslag liggende feiten dezelfde feiten zijn als de feiten waarvan klager in Nederland is vrijgesproken) betreft volgens de A-G niet de uitleg van Unierecht, maar de toepassing daarvan in een concrete individuele zaak. Daar bemoeit het Hof van Justitie zich niet mee.

KORTE SIGNALERINGEN

Artikel, Doortje Smithuijsen, ‘Aan Serviërs laat ik me niet levend uitleveren’, in: NRC Handelsblad, 2 maart 2016
Trefwoorden: uitlevering, Servië, recht op een eerlijk proces [Hyperlink](#)

Artikel, Titaan Keijzer en Mojan Samadi, ‘Post-Post Salduz’, in: Ars Aequi maart 2016
Trefwoorden: Artikel 6 EVRM, Salduz, recht op rechtsbijstand [Hyperlink](#)

H.G. van der Wilt, Terrorisme: tussen strafrecht en oorlogsrecht, in: Delikt en Delinkwent 2016, nr. 2, DD 2016/5
Trefwoorden: Bestrijding terrorisme, internationaal humanitaire recht, ius in bello [Hyperlink](#)

Wijzigingsvoorstel Kaderbesluit, ‘Richtlijn uitbreiding Europees Strafregister Informatiesysteem (ECRIS) met een geautomatiseerde bevraging over derdelanders’, Kamerstukken II 2015/16, 22 112.
Trefwoorden: Kaderbesluit 2009/315/JBZ, Besluit 2009/316/JBZ, Artikel 82 VWEU, justitiële samenwerking in strafzaken, ECRIS [Hyperlink](#)

Nieuwsbericht, Volkskrant: Dijkhof komt met plan om levenslang gestraften perspectief te bieden
Trefwoorden: Levenslange straf, EHRM, gratieverlening [Hyperlink](#)

Reactie Europese Commissie, ‘n.a.v. klacht met betrekking tot een vermeende schending door Nederland van artikel 267 (3) van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie’.
Trefwoorden: HvJEU, Schending artikel 267 VWEU, artikel 258 VWEU, prejudiciële vragen/beslissingen
Los bijgevoegd; zie bijlage email.